

בדרכו

מרבן של כל בני הגולה

מרבן של התורה שליט"א

אמונה

גיליון ס"ח
פרשת חיי שרה
תשפ"א

דרך מצוותיך

שו"ת בהלכה מרבינו

הלכות צדקה

שאלה: זכינו לייסד תכנית לימוד בספר חפץ חיים [שמיה"ל] לבני ישיבות שנבחרים ע"כ ומקבלים מילגה כספית, אולם מחמת שאין כ"כ תועלת מהענין נסתפקנו אם מותר להשתמש בכסף [שנתרם ע"י נדיבי לב] לצורך לימוד דברים אחרים, או"ד דצריך ליטול קודם רשות התורמים.
תשובה: יש לשאול.

♦♦♦

שאלה: האם אסור להעביר על המצוות בשתי קופות צדקה כדי להדר [כגון שהמרוחקת יותר היא לעניי עירן].
תשובה: מותר.

♦♦♦

דיני מעשר כספים

שאלה: המקבל מאביו סכום כסף מידי חודש לכיסוי שכר הדירה, האם חייב לעשרו.
תשובה: אם רשאי להשתמש בכסף כרצונו צריך לעשר.

♦♦♦

שאלה: קיבל מילגה על שעות לימוד והודיעוהו הגבאים שכבר עישרו את הכסף קודם שבא לידו, האם צריך לעשרו שנית.
תשובה: אם הגבאים נאמנים א"צ לעשר.

♦♦♦

שאלה: האם מותר לקנות ספרים מכספי מעשרותיו לצורך לימודו.
תשובה: אסור.

♦♦♦

שאלה: האם מותר לקנות מקום בבית הכנסת מכספי מעשר [כשישתמשו בכסף לצרכי ביהמ"ד].
תשובה: אסור.

♦♦♦

שאלה: האם מותר לקנות ס"ת לעצמו מכספי מעשרותיו.
תשובה: יתכן.

♦♦♦

שאלה: האם מותר לשלם שכר לימוד [לישיבה בה לומד בנו] מכספי מעשרותיו.
תשובה: אסור.

♦♦♦

שאלה: המוזמן לחתונת אדם עני [ויושב לסעוד שם], האם יכול ליתן המתנה מכספי מעשר.
תשובה: יתכן שמותר.

♦♦♦

שאלה: האם מותר לשלם חובותיו של העני [ללא ידיעתו] מה שחייב לבעל מלאכתו וכדומה מכספי מעשר שלי.
תשובה: מותר. (שערי שיח)

דרך פיקודיך

פנינים על פרשת שבוע

כשמת על ידי מצוה הוא זכות עבורו

וַיָּבֵא אֲבֹרְתָם לְסִפּוֹד לְשֵׁרָה וְלִבְכַתָּה (כ"ג ב')

נסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק, לפי שעל ידי בשורת העקידה שנזדמן בנה לשחיטה, וכמעט שלא נשחט, פרוחה נשמתה ממנה ומתה (רש"י). ולכאורה יש לעיין:

הרי קיימא לן (פסחים דף ח') שלוחי מצוה אינם נזוקין, ואיך מתה שרה על ידי המצוה. וכן קשה בדברי הגמרא בשבת (ק"ח ב') א"ר יוסי יהיה חלקי ממתי בדרך מצוה, הרי העוסקים במצוה אינם נזוקין ואיך ימות בדרך מצוה.

וכתב רבינו בזה יסוד נורא:

נראה, דשלוחי מצוה אינן נזוקין היינו שהמצוה לא תגרום להם שום נזק. אבל אם הגיע זמנו למות בלאו הכי, א"כ אדרבה, זכות הוא לו שמשבבין מן השמים מיתתו ע"י המצווה, דהוי כמוסר נפשו על קידוש השם!

וכתב עוד:

ובזה מיושב המעשה באנשי אלכסנדריא (מד"ר ריש אסתר) שבתקופת טרכינוס הרשע, מת בנו התינוק בחנוכה, והסתפקו אם להדליק נרות חנוכה או שהדבר יכעיס אותו, שיחשוב ששמחים במות בנו ולבסוף הדליקו והעניש והרג בהם הרבה עי"ש דברים נוראים, ולכא' מדוע נתגלגל שימותו ע"י שקיימו מצוה. ולפי הנ"ל הביאור, שהגיע זמנם להעניש כי עברו על (דברים י"ז ט"ז) לא תספון לשוב בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה עוֹד (סוכה נ"א ב') ולכן סיבבו מן השמים שימותו על ידי מצוה, דהוי כמוסר נפשו עבור המצוה, ששכרו גדול מאוד.

♦♦♦

אחד מרופאיו של רבינו, בדרכו לעשות מצוה עם חולה, נפצע בתאונה קשה ונותר נכה ה"י, כשרבינו שליט"א בא לבקרו, בירכו ברפואה שלימה, והראה לו את המדרש פרשת מקץ (מד"ר פר' צ"א ב') אשריו לאדם שיסורים באים עליו מן התורה שנאמר (תהלים צ"ד) אֲשֶׁרִי הִגִּיר אֲשֶׁר תִּיִסְרֶנּוּ קִהּ וּמִתּוֹרַתְךָ תִּלְמָדְנּוּ, כי אם נגזר על אדם יסורים וזה מתוך התורה או מצוות זה מעלה גדולה יותר.

והוסיף:

היה פעם עובדא עם רבי זליג שפירא זצ"ל, שהיה מקרוב מאוד אל מרן החזון איש זצ"ל והיה שליחו בהרבה עניני הדת תיקוני של מקוואות ועירובין ועוד. פעם אחת הוא נסע ברכב עמוס נוסעים בדרכו להשיג על כשרות של מקוה. לפתע באמצע הדרך נתהפך האוטו רח"ל וכמה מהם נהרגו וכמה נפצעו, ואילו רבי זליג למרבה הנס יצא בשלום בלי כל פגע, ותיכף הלך לעסוק במקוה.

אחרי זה באו לספר את מה שהיה, למרן החזון איש זצ"ל, והגיב:

זה שרבי זליג ניצל בלי פגע, היה פשוט בעיני, שבוודאי לא יוזק, שהרי שליח מצוה הוא, אך תמהני איך לא הגין על כל המכונית שלא תתהפך...

(שבענו מטובך)

דבר העורך

אכל כבד - הפוסק דארה"ב מרן הגר"ד פיינשטיין זצוק"ל

עם צאת השבת קיבלנו את הבשורה המרה מארצות הברית הסתלקות מגדולי הפוסקים מרן הגאון ר' דוד פיינשטיין זצוק"ל, בן מרן פוסק הדור הגר"מ פיינשטיין זצוק"ל, [רבינו סיפר בעבר כי קיבל הוראה מאביו מרנא הקה"י זצוק"ל לברך ברכת שחלק על מרן רבי משה זצוק"ל].

כבוד גדול שרר בין רבינו להבחל"ח המנוח זצוק"ל, מסופר על אחד שהלך לשאול את הגר"ד האם לקרוא לבת שלו 'שירה' והגר"ד אמר לו שזה שם יפה, ואז ההוא שאל את רבינו האם זה שם טוב לבנות, ורבינו השיב שלא לתת את השם, אותו אחד חזר לשאול את הגר"ד מה לעשות והגר"ד אמר לו אל תתן את השם "שירה", אז הוא שאל את הגר"ד אבל הרב כבר אמר לי לתת את השם הזה? אז הגר"ד אמר לו שתי מילים "גדול הדור!!!".

וכשנחלה בסוף הקיץ האחרון, רבינו הורה להתחזק לרפואתו, וכעת אחר סילוקו רבינו הורה לראש ישיבת מיר הגרא"י פינקל לבטל את השיעורים לבני חו"ל בישיבה בזמן הלוויה כדי שיוכלו להשתתף במסע הלוויה.

בזכות התורה ולומדיה ינצל הפרדס

הנה אחר הוראת רבינו לפתיחת תלמודי התורה והישיבות הקטנות תוך שמירה על כללי בריאות, קמו כל מיני גורמי ממשל יחד עם כלי תקשורת שראו שמנהיגי הציבור החרדי זו רק תורה וחכמיה, וניסו להציג מצג שווה בהפחדות משונות כביכול הדבר יגרום לעליה בתחלואה עפ"ל, בהתראות חוזרות שאחר שבוע או עשרה ימים וכשה חלף שוב אותו אמרה שנהפכה להלצה.

אך כחלוף כמעט חודש אחרי הוברר לעין כל שאדרבא פתיחת מוסדות התורה והחינוך ע"פ הוראת רבינו, גרמה ההיפך בדיוק ירידה ניכרת מאד בתחלואה בציבור החרדי, שבציבורים שונים עליה קלה או ירידה קטנה בהרבה מאד, ישנם שתמהו והגדירו כפלא או חיפשו תירוצים תחת הקרקע. אך אנו כבר יודעים האמת, מה שכתבו רבותינו רבן של ישראל שליט"א ומרן ראש הישיבה שליט"א שאדרבא זכות התורה היא המגן והמושע בעת הזאת, וכפי שחזר ואמר רבינו שהסכנה הגדולה ביותר הוא סגירת התלמודי תורה, וזה חילול השם הגדול סגירת המוסדות.

ובנותן טעם להוסיף מעשה מבהיל שפורסם ע"י נכדו הרה"ג ר' שלמה קולדצקי שסיפר: כי רבינו בתקופה האחרונה סבל מאד מפצעים שבידו והסבו לו ייסורים נוראיים, ובמוצ"ש שעבר שאמו הרבנית קולדצקי תליט"א בת רבינו, הגיעה לבקרו ושאלה אותו האם כואב לו? רבינו ענה כן כואב לי מאד! מה כואב לך? שאלה, ורבינו ענה: כואב לי שאני לא יכול ללמוד יותר רגיל.

והכל ענין אחד, רבינו מחדיר בנו הנהגת התורה שהתורה עצם חיינו, והיא הערובה היחידה להצלתנו, וכשהגוף מסובל ביסורים, מה שכואב באמת הוא פגימה אפי' כהוא זה בסדר לימודו זה הכאבים הנוראים, ובכל עת ובכל שעה בכל המצבים דף הגמרא לידו, מבהיל. וישמע חכם ויוסיף לקח ויהיו הדברים ויהיו הדברים נר לרגלו ואור לנתיבתו.

דרך חוקיך

שו"ת על הש"ס מרבינו

מסכת שבת

צו:

הגדרת אב ותולדה במלאכת המשכן

שאלה: "הך דהוי במשכן חשיבא, קרי לה אב, הך דלא הוי במשכן חשיבא, קרי ליה תולדה". וצ"ב מה עושה את המלאכה במשכן לחשובה, ומה עושה אותה לדבר שאינו חשוב.

תשובה: זה שמשה רבינו נצטווה עליה.

♦♦♦

צז:

מה הכוונה נס בתוך נס

שאלה: "ויבלע מטה אהרן את תנינים, אמר רבי אלעזר, נס בתוך נס". יש לעיין מהו בתוך נס. לכאורה הול"ל שנעשו ב' ניסים, ולא אחד בתוך השני.

תשובה: נבלע בתוכו.

♦♦♦

חשד בכשרים הוא דוקא כשמוציא בפיו

שאלה: "החושד בכשרים לוקה בגופו, דכתיב והן לא יאמינו לי". משמע שהאיסור הוא דוקא אם מוציא את החשד בפיו. האם נכון.

תשובה: כן.

♦♦♦

אין שייך לומר לפני הקב"ה לשון הרע

שאלה: שם: צריך ביאור איך אמר כן משה רבינו והרי זה לשון הרע על ישראל ולא חשד בכשרים. ורציתי ליישב דכלפי הקב"ה לא שייך לומר לו לשון הרע דהוא יודע האמת. האם נכון.

תשובה: אמת.

♦♦♦

מנין הגזירה שוה שיש בתורה

שאלה: תוס' ד"ה גזירה "שהיה להם בקבלה, מנין גזירה שוה שבכל התורה". מהו סכום מנין הגזירה שוה.

תשובה: חכמים ידעו.

♦♦♦

בענין מקושש זה צלפחד

שאלה: "ת"ר מקושש זה צלפחד וכו' דברי ר"ע, אמר לו ר' יהודה בן בתירא עקיבא בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן את הדין, אם כדבריך התורה כיסתו ואתה מגלה אותו, ואם לאו אתה מוציא לעז על אותו צדיק, ואלא הא גמר גזירה שוה, גזירה שוה לא גמיר", ופירש"י "ומשני רבי יהודה בן בתירא לא גמרה, ואין אדם דן ג"ש מעצמו". וצ"ב דר"ע כן גמר, ומאי קא אמר לו שעתיד ליתן את הדין.

תשובה: סבר שרבי עקיבא אמר מעצמו.

(אריה שאג)

לע"נ נשמה טהורה הנערה רחל ע"ה
בת יבדלחט"א הפוסק הגרי"א דינור רב מרכז בני ברק
נלב"ע כ"ה מרחשון תש"פ ת.נ.צ.ב.ה.

ברכת מזל טוב שלוחה להגאון רבי משה יהודה שניידר שליט"א
מרבני המערכת, לרגל הולדת נכדתו בת לבנו הרב יוסף אברהם
שליט"א, יה"ר שיזכו אביה ואמה לגדלה לחופה ולמעשים טובים.

לתרומות והנצחות ניתן לפנות
לפלאפון - 052-760-6474

יו"ל ע"י קו דרך אמונה: 0799-211-666
לקבלת הגיליון במייל: a0799211666@gmail.com
הגיליון יו"ל בסיוע עמותת "נעשה אדם" ע.ר. 580652063